

Seminaria z pedagogiki ekologicznej

Serdecznie zapraszamy do udziału w cyklicznym seminarium poświęconym pedagogice ekologicznej, dynamicznie rozwijającej się subdyscyplinie pedagogiki, która w związku z narastającym kryzysem ekologicznym i klimatycznym, a także kryzysem wartości i zgubnym „odcięciem się” człowieka od natury, staje się współcześnie wyjątkowo ważnym polem refleksji naukowej, badań, wymiany doświadczeń i aktywności społecznej pedagogów. Swym zasięgiem obejmuje ogrom zjawisk i fenomenów o zróżnicowanym podłożu aksjologicznym i ontologicznym. W związku z tym wymaga interdyscyplinarnego osadzenia i to nie tylko w zakresie dociekań naukowych i podejmowanych dyskursów, ale i procesów projektowania oraz wdrażania rozwiązań problemów, które już występują i wciąż niebezpiecznie narastają, a także tych, które mogą pojawić się w przestrzeni relacji człowieka i środowiska przyrodniczego. Współpraca i myślenie perspektywiczne są koniecznymi warunkami skuteczności wszelkich przedsięwzięć podejmowanych w ramach pedagogiki ekologicznej. Tworzenie zatem środowisk zakotwiczonych w kulturze wzajemnego uczenia się, opartych na partnerskiej wymianie, wydaje się niezwykle potrzebne i wartościowe.

Najogólniej pedagogika ekologiczna rozumiana jest jako subdyscyplina pedagogiki: 1) „skupiająca się na przygotowaniu człowieka do uczestniczenia w życiu społecznym przez wykształcanie zachowań i wartości odnoszących się pozytywnie do środowiska przyrodniczego; 2) działalność wychowawcza, mającą na celu wyposażenie całego społeczeństwa w wiedzę o przyrodzie, sprawności ogólne i zawodowe, zainteresowania, system wartości, kształtowanie odpowiednich postaw i przekonań oraz przysposobienie do dalszego rozwoju osobowości, w odniesieniu do środowiska przyrodniczego (wychowanie o środowisku); 3) działalność prowadząca do (przypis Auterek) budowania właściwych relacji człowiek-przyroda (kształcenie na rzecz środowiska)”¹.

¹ Ewa Albińska, *Pedagogika ekologiczna* [w:] Pilch T. (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*. Tom IV, litera P, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2005, s. 129.

Szczególną uwagę zwraca zasadniczy cel pedagogiki ekologicznej, jakim jest kształcenie i wychowanie dla/do środowiska. Jego realizacja wymaga tworzenia bogatego środowiska edukacyjnego, które stymuluje do aktywnego uczenia się ludzi w każdym wieku, o zróżnicowanych potrzebach i zasobach psychofizycznych. Chodzi bowiem o wykreowanie społeczeństwa świadomego, odpowiedzialnego i gotowego do wielostronnego angażowania się, partycypacji społecznej i aktywizmu na rzecz środowiska przyrodniczego. Dotychczasowe praktyki edukacyjne nie sprzyjają realizacji tego celu, a działania edukacyjne oparte o potencjał lokalnego środowiska naturalnego, realizowane w środowisku, przez środowisko i na jego rzecz, jedynie incydentalnie pojawiają się w polskiej szkole. Wymagają zatem wsparcia, a przede wszystkim popularyzacji i silnego osadzenia w teorii pedagogicznej.

Temu między innymi ma służyć propozycja cyklicznych seminariów z pedagogiki ekologicznej. Mamy nadzieję na wymianę myśli i dobrych praktyk, wartościowe dyskusje między naukowcami, ekspertami, praktykami, którzy swoją działalność dedykują: relacji człowieka z przyrodą, koncepcjom *outdoor education*, *placed-based education*, *nature-based education*, wyzwaniom współczesności, takim jak: przeciwdziałanie zmianie klimatu, wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju czy transformacja ekologiczna.

Chcemy, aby seminaria z pedagogiki ekologicznej służyły poszukiwaniu jej naukowej tożsamości. Chodzi nam także o odkrywanie naukowej autonomii pedagogiki ekologicznej, której nie można utożsamiać jedynie z edukacją ekologiczną. W naszej opinii pedagogika ekologiczna jako dyscyplina szczegółowa, może posiadać własny aparat pojęciowy, przedmiot i metody badawcze.

Z uwagi na złożoną istotę pedagogiki ekologicznej, w procesie konstruowania jej podstawowych założeń teoretyczno-empirycznych, należy odwoływać się zarówno do nauk przyrodniczych (pojęcia biologiczne), humanistycznych (filozofia wychowania ekologicznego czerpiąca z ekofilozofii), jak i społecznych, wykorzystując współczesne narracje i dyskursy ekologiczne.

Proponujemy, by seminaria w formie stacjonarnej (hybrydowej) odbywały się przynajmniej 2 razy w roku, w różnych ośrodkach akademickich. Poszczególne spotkania będą zorientowane na wybrane kwestie, tematy i problemy oraz będą połączone z prezentacją ważnych dla subdyscypliny publikacji, badań, wydarzeń. Bardzo nam zależy na szeroko zakrojonym dyskursie, dialogu, wymianie wiedzy i doświadczeń oraz refleksji naukowej, które sprzyjać

będą konstruowaniu tożsamości pedagogiki ekologicznej, jako subdyscypliny naukowej oraz przyczyniać się będą do rozwoju nas, uczestników Seminarium.

Planujemy by efekty spotkań, dyskusji i działań publikować w czasopismach naukowych.

Udział w seminariach jest bezpłatny i otwarty dla wszystkich zainteresowanych. Prosimy zatem o popularyzację zaproszenia w swoich środowiskach.

Z wyrazami szacunku

Renata Michalak, Agnieszka Kozłowska, Beata Gola

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie